

РЕШЕНИЕ

№ 60203

София, 15 декември 2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, първо наказателно отделение, в съдебно заседание на двадесет и девети октомври две хиляди двадесет и първа година в състав :

ПРЕДСЕДАТЕЛ: РУЖЕНА КЕРАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: ВАЛЯ РУШАНОВА

ДЕНИЦА ВЪЛКОВА

при секретар: Марияна Петрова

и в присъствието на прокурора Петър Долапчиев

изслуша докладваното от съдията Ружена Керанова

н. дело № 818/2021 година

Касационното производство е образувано на основание чл. 346, т. 1 от НПК по жалба, подадена от защитника на подсъдимия К. К. В., срещу въззивна присъда № 260010/27.05.2021 г., постановена по ВНОХД № 28/2021 г. от Окръжен съд - Кюстендил.

Касационната жалба се позовава на всички основания по чл. 348, ал.1 от НПК. В обсега на второто от касационните основания се изтъкват доводи за неяснота в обвинителния акт и за порочен доказателствен анализ, извършен в отклонение от нормите на чл. 14, чл. 107, ал.5 и чл. 305 от НПК. Касаторът изтъква, че присъдата почива на предположения, тъй като събраният доказателствен материал не подкрепя изводите на съда. Отбелязват се допуснати нарушения на процесуалните изисквания в хода на проведеното въззивно съдебно следствие при прилагане на процедурата по

чл. 281 от НПК. Обжалваният акт се атакува и с доводи за декларативност на изготвените към него мотиви, превратен прочит на свидетелските показания и игнориране на част от тяхното съдържание и на писмените данни по делото. Акцентираща се, че въззивният съд процесуално недопустимо е обсъждал в полза на обвинението показания на свидетел, които нямат отношение към престъпното посегателство по чл. 311 от НК. На базата на тези разсъждения се обобщава, че са изведени неверни заключения за обективните и субективни признаци на инкриминираната дейност като престъпления по чл. 310 и чл. 311 от НК. Наложено наказание е счетено за несправедливо, защото е несъответно на обществената опасност на деянието и дееца и на целите по чл. 36 от НК. В заключение се отправят алтернативни искания : за оправдаване на подсъдимия, за отмяна на присъдата и връщане на делото за ново разглеждане или намаляване на наложеното наказание.

В съдебното заседание пред настоящата инстанция подсъдимият и неговият защитник поддържат жалбата по направените в нея възражения и искания.

Прокурорът от Върховната касационна прокуратура пледира за оставяне в сила на обжалвания съдебен акт.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и извърши проверка в пределите по чл. 347, ал.1 от НПК, установи следното :

Районният съд – Кюстендил с присъда № 260001/31.08.2020 г., постановена по НОХД № 1532/2017 г., признал подсъдимия К. К. В. за невинен в това, че :
-за периода от 03:07 часа до 03:12 часа на 29.12.2012 г. на ГКПП- Гюешево, при условията на продължавано престъпление, като длъжностно лице в кръга на службата си – старши инспектор в Агенция „Митници“ , МП – Гюешево, Митница „Югозападна“, е съставил неистински официален документ по смисъла на чл. 3, ал.1 и ал. 2 от ЗЕДЕП, с цел да бъде използван, като със смарт карта „Електронен подпис“ на В. И. П. – главен инспектор Агенция „Митници“, МП – Гюешево, Митница „Югозападна“, е въвел в БИМИС

„Регистър на празните превозни средства при влизане в Р България“ две моторни превозни средства с превозвана стока – чесън лук с произход Китай, транзит за Р Румъния, като празни, поради което и на основание чл. 304 от НПК го оправдал по повдигнатото обвинение по чл. 310, ал.1, пр. 1 във вр. с чл. 308, ал.1, пр. 1 във вр. с чл. 26, ал.1 от НК;

- на 22.01.2013 г. в 04:11 ч. на ГКПП- Гюешево, като длъжностно лице в кръга на службата си – старши инспектор в Агенция „Митници“ , МП – Гюешево, Митница „Югозападна“, е съставил официален документ по смисъла на чл. 3, ал.1 и ал. 2 от ЗЕДЕП, с който е удостоверил неверни обстоятелства, като с личната си смарт карта „Електронен подпис“ е въвел в БИМИС в „Регистър на празните превозни средства при влизане в Р България“ под № 469 – МПС с рег. № VE 779 VI (влекач) и VE 747 VI (ремарке), с превозвана стока 22 260 кг. чесън лук с произход Китай, транзит за Р Румъния, като празно превозно средство, с цел да бъде използван този документ като доказателство за тия обстоятелства, за да бъде избегнато поставянето на превозваната стока под съответния митнически режим, поради което и на основание чл. 304 от НПК го оправдал по повдигнатото обвинение по чл. 311, ал.1, пр. 1 от НК.

В рамките на инициран от прокурора институционален контрол с оспорения по касационен ред съдебен акт окръжният съд отменил частично присъдата и признал подсъдимия К. В. за виновен в извършването на престъпление по чл. 311, ал.1 от НК и при условията на чл. 54 и чл. 37, ал.1, т. 6 от НК му наложил наказания от една година лишаване от свобода, изпълнението на което е отложено на основание чл. 66, ал.1 от НК с изпитателен срок от три години и лишаване от право да заема държавна длъжност в Агенция „Митници“ за срок от една година. В тежест на подсъдимия били възложени разносните по делото. Оправдателната присъда на районния съд по обвинението срещу подсъдимия за извършено от него престъпление по чл. 310, ал.1, пр. 1 във вр. с чл. 308, ал.1, пр. 1 във вр. с чл. 26, ал.1 от НК е била потвърдена.

Жалбата е основателна, макар и не по всички претендирани с нея основания. Преди всичко следва да се направят уточнения относно пределите на касационната проверка. В жалбата се изтъкват и доводи, които третираат процесуални недостатъци относими към повдигнатото обвинение по чл. 310 от НК, извършено на 29.12.2012 г. Втората инстанция е потвърдила оправдателната присъда на районния съд за посоченото престъпление. Коментираната част на въззивния съдебен акт има характер на решение, постановено в хипотезата на чл. 338 във вр. с чл. 334, т. 6 от НПК. Съобразно очертания в чл. 346 от НПК предмет на касационен контрол потвърдителните решения на окръжния съд, постановени като въззивна инстанция, не подлежат на обжалване. Освен това, доколкото правото на жалба, вкл. и на касационна, е едно от процесуалните средства на защита, предпоставка за упражняването му е накърнен правен интерес. С оглед резултата от въззивната проверка на тази част от присъдата не би могло успешно да се претендира, че с атакувания съдебен акт е накърнен правният интерес на подсъдимия. Предвид казаното възраженията, свързани с престъплението по чл. 310 от НК, не подлежат на обсъждане в настоящата процедура. В обхвата на касационния контрол е само оспореното осъждане за извършено от подсъдимия В. на 22.01.2013 г. престъпление по чл. 311 от НК.

Преувеличено е възражението за допуснато съществено процесуално нарушение от въззивния съд при проведеното от него съдебно следствие. Претендира се, че съдът в съдебното заседание на 15.04.2021 г. е прочел всички показания на свидетеля В. П. от досъдебното производство, но при извършване на това действие е поискано становище на страните и са разяснени последиците само за част от тях. В съдебния протокол са обективирани действията на съда, констатирал предпоставките за прилагане на процесуалната техника по чл. 281 от НПК. Определението е мотивирано обобщено – за всички показания, които не са приобщени. Защитата на подсъдимия се е противопоставила на прилагането на посочената процедура, поради което на основание чл. 281, ал.4 във вр. с ал.1, т. 1 и т. 2 от НПК е

постановено прочитане на показанията на свидетеля, намиращи се на л. 12-14, том 2 и на л. 85-88, том 1 от ДП. Вярно е, че съдът е пристъпил и към приобщаване и на останалите показания на свидетеля от досъдебното производство, като в съдебния протокол на е отразено становище на страните. Възраженията обаче си остават неоснователни, защото въпреки обобщената мотивировката на определението по чл. 281 от НПК, все пак в него се съдържа идентификация на показанията, които ще бъдат включени в подлежащата на обсъждане доказателствена съвкупност – „неприобщените“. Съществено за определяне на оспорването като неубедително е най-вече това, че показанията на коментирания свидетел имат отношение към обвинението по чл. 310 от НК, което и въззивният съд е приел за недоказано. Твърденията за неяснота в обвинителния акт, по който е образувано съдебното производство, предимно са насочени към обвинението по чл. 310 от НК. В съгласие с общата теза, заявена по-горе, касационната инстанция няма да обсъжда доводи, свързани с това обвинение.

Възраженията на касатора за начина, по който е формулирано обвинението по чл. 311 от НК, се заключават в непосочване на това, че документът, в чието съставяне е обвинен подсъдимият, е електронен. Макар обвинителният акт да не съставлява образец на прецизност, посоченият от защитата негов недостатък не създава неяснота относно естеството на повдигнатото обвинение. В обстоятелствената и диспозитивна части на обвинителния акт присъства обозначение за характера на документа чрез посочване на неговата дефиниция по чл. 3, ал.1 и ал. 2 от ЗЕДЕП (изм.). В обвинителния документ (неговата обстоятелствена част) се съдържа описание на деянието, изразило се в съставяне на официален документ с невярно съдържание, както и външните прояви на конкретното поведение на дееца, чрез който е прието извършването му. Въпросите дали е налице удостоверителен електронен документ, носещ и характеристиките по смисъла на чл. 93, т. 5 от НК, съответно дали инкриминираните действия на подсъдимия осъществяват

престъпния състав на чл. 311 от НК, подлежат на разрешаване по реда на чл. 301, ал. 1 т. 1 и т. 2 от НПК.

Настоящият касационен състав отбелязва, че по принцип електронният документ, предвид качествата му, методът на неговото създаване и най-вече правното му значение, може да бъде предмет на престъпни посегателства. В него е възможно да се внасят неверни факти и обстоятелства, съдържанието му може да бъде променяно противозаконно, възможно е да бъде съставен и като неистински. Разбира се, за електронен документ може да става дума, само когато дадено изявление съдържа всички основни негови белези в съвкупност, защото отсъствието на който и да е от тях превръща написаното в нещо друго. В този аспект съдът е следвало да обоснове по-обстойно тезата си и така да даде отговор на възраженията на защитата.

Доводите в жалбата за допуснати съществени процесуални нарушения, свързани с анализа на доказателствата, на средствата за тяхното установяване и с начина на формиране на вътрешното убеждение на втората инстанция имат, своето основание. В едната си част предложените от касатора аргументи дефинират оплакване за необоснованост, които не следва да се обсъждат извън контекста на опорочена доказателствена дейност и във връзка с осъществяване на изискването за обективност, всестранност и пълнота на изясняване на фактическата обстановка.

Касационната проверка на въззивния съдебен акт в обжалваната му част установи отклонения от стандарта, очертан от разпоредбите на чл. 13, чл. 14, чл. 107, ал. 5 , чл. 339, ал.3 във вр. с чл. 305 от НПК.

Решаващият съдебен състав е подложил на критика процесуалната дейност на районния съд, приемайки, че не са обсъдени значими за предмета на делото доказателства. При направената констатация за ненадлежна доказателствена и оценъчна дейност втората инстанция е следвало да извърши задълбочен и комплексен анализ на формираната доказателствена съвкупност, обсъждане на всички доказателствени източници и на

изводимите от тях данни, като изложи аргументирани съображения за доказателствената основа на фактическите си изводи.

Извършеният по делото доказателствен анализ е повърхностен и бегло съпоставя отделните доказателствени средства. Въззивният съд е обявил, че кредитира изцяло показанията на свидетелите Д., Т., С., С. и З. относно изнесените от тях факти. Показанията на свидетеля С., относими към престъплението по чл. 311 от НК, са приети за обективни поради потвърждаването им от документите, налични по делото, и от кредитираните показания на митническите служители за начина на извършената му митническа проверка (виж, стр. 10 от мотивите). Направения от въззивния съд обобщаващ извод за обективност на показанията на С. обаче не е съпътстван от съображения за кореспонденцията им с конкретните гласни доказателствени източници (показания на митнически служители), които са били кредитирани. Свидетелят С. не е разпитван в съдебната фаза на процеса, тъй като усилията по призоваването му са останали неуспешни. Приобщените показания, депозирани от С. по реда на чл. 223 от НПК (т. 1, л. 46-47 от ДП), не отговарят на критерия по чл. 6, пар. 3, б. „д“ от КПЧОС, доколкото подсъдимият В. и неговата защита не са участвали в разпита му пред съдия. Това нарушение е следвало да намери компенсация чрез извършване на пълноценна аналитична дейност на доказателствения източник. Съдът е спестил процесуални усилия в тази насока, като в мотивите не е обективизирано каквото и да е качествено обсъждане и логическа проверка на показанията на този свидетел. Не са изложени и съображения във връзка с разсъжденията на районния съд за проявената от С. колебливост при съобщаването на данни за броя на митническите служители при пристигането му на митническия пункт; кой от тези служители е давал указания за разполагане на управляваното от него превозно средство върху измервателното устройство (кантар) с цел да бъде извършено неправилно измерване на общата маса на товарния автомобил. Проверка за качеството на коментираните свидетелски показания е била

дължима, защото за разлика от първата инстанция въззивният съд е приел за безспорно установено във фактически план - че подсъдимият В. на инкриминираната дата е бил сам на измервателното устройство и на компютъра на входящо трасе - товарни автомобили; посрещнал е управлението от С. товарен автомобил и е приел предоставените от свидетеля набор от документи; както и че подсъдимият е указал на свидетеля да не разполага целия камион върху кантара.

Съображенията на съда за доказателствената основа на така направените фактически изводи са декларативни и в този смисъл възраженията на касатора, обективирани в жалбата, са основателни. В мотивите на съдебния акт отсъства и анализ на изброените показания на свидетелите - митнически служители. Съобщеното от тях очевидно е прието с определящо за обвинението значение, но съдът не е положил усилия да обоснове изводи относно информативността на посочените гласни доказателствени средства. На страница 11 от мотивите може да се прочете, че показанията на тези свидетели „се кредитират в частите им, в които се подкрепят от останалите кредитирани писмени и гласни доказателства“, но е избегнато уточняване за кои елементи от формираната доказателствена съвкупност става дума, защото конкретен анализ в тази насока липсва. Прегледът на мотивите очертава, че съдът е пресъздал съдържанието на показанията на свидетеля В. П. в рамките на изложението по приетата фактология (стр.7 от мотиви), който е разяснил начина на извършване на митническата проверка. Отбелязана е споделената от някои от свидетелите принципна възможност при слаб трафик на „кантара“ да остане само един служител и е подчертано изявлението на свидетеля Ч. М. (определен по график на ПТРП – кантар с достъп до измервателното устройство), че не е работил на входно трасе – товарни автомобили. Посоченото обаче не би могло да се свърже с изискуемия се анализ на доказателствата, която законът очертава като задължение на съда във връзка със съдържанието на съдебния акт. Прегледът на мотивите към присъдата не показва задълбочено осмисляне на

съдържащата се в показанията на коментираните свидетели доказателствена информация в контекста на предмета на доказване – за конкретната проява на подсъдимия В. на инкриминираната дата. Съдът не е изложил аргументите защо се доверява на изброените гласни доказателствени източници, вкл. и на показанията на С., извън вече посоченото за подкрепа от останалите кредитирани гласни и писмени доказателства. Оценката за достоверност на гласните доказателствени средства по принцип не изключва такъв подход. Следва обаче да се припомни нееднократно изразяваното от касационната инстанция становище, че достоверността на гласните доказателствени източници не зависи само от съпоставката им с други доказателствени средства, но и от собствената им убедителност, а тя на свой ред от тяхната последователност, непротиворечивост и обективност. Несъмнено, в суверенната сфера на компетентност на въззивния съд е да преценява по вътрешно убеждение доказателствата и доказателствените средства от гледна точка на тяхната достоверност, относимост и достатъчност, стига да аргументира тезата си защо те могат да послужат като надлежна доказателствена основа на направените фактически констатации. Отсъствието, респективно декларативността, на съображения в тази насока означава несъобразяване на съдебната дейност с изискванията за обективност, вестранност и пълнота и представлява пречка да се проследи начинът, по който е формирано вътрешното убеждение на съда.

На следващо място, окръжният съд в мотивите на проверяваната присъда (виж, стр. 19) е интерпретирал показанията на свидетеля Ч. Б. М., дадени от него в хода на досъдебното производство при разпита му от 04.10.2013 г. – л. 84, том 1. Свидетелят М. е разпитван нееднократно в предходната процесуална фаза. Видно от протокола за проведеното съдебното заседание на 15.03.2018 г. (л. 124 от НОХД № 1532/2017 г.), по искане на защитата районният съд е прочел само показанията на свидетеля пред орган на разследването, съдържащи се в протокол за разпит от 19.02.2016 г., намиращ се на л. 9, том 2 от ДП. Като не е съобразил това обстоятелство, въззивният

съд си е позволил да се позовава на данни, стоящи извън процеса. След като показанията на свидетеля от разпита му от 04.10.2013 г. не са били законосъобразно приобщени към доказателствения материал, за съдебните инстанции съществува забрана да ги обсъждат при анализа на доказателствата и вземат предвид при извеждане на крайните си изводи. Ето защо съдът, следвайки изискванията на чл. 105, ал.2 от НПК, е бил длъжен да се ограничи само до показанията на свидетеля от съдебната фаза и тези, които са били инкорпорирани в подлежащата на обсъждане доказателствена съвкупност по предвидения от НПК ред.

Белези за процесуално неиздържана съдебна дейност се забелязва и при интерпретацията на показанията на З. – граничен полицай, изпълняващ служебните си задължения на 22.01.2013 г. на ГКПП – Гюешево. Информацията, изводима от този доказателствен източник, е пресъздадена превратно в мотивите на присъдата. Обективният прочит на показанията на З. в съдебното следствие разкрива, че тя е споделила данни как по принцип се процедира при извършване на проверка без особена конкретика за датата 22.01.2013 г. Това е и обяснимо, тъй като разпитът ѝ е проведен години след инкриминираните събития. Факти, като отразените в мотивите, (че тя е вписала в Дневника на преминалите товарни и лекотоварни автомобили през ГКПП – Гюешево, като преди това е изисквала паспорт и международна товарителница - ЧМР) свидетелката е съобщила в разпита пред разследващ орган от 16.01.2014 г., л. 102 – 104, том 1 от ДП, след предявяване на копие от посочения дневник. Тези показания обаче не са били приобщавани към подлежащата на обсъждане доказателствена съвкупност, а в съдебното заседание коментираният дневник не е предявяван на З., за да потвърди извършеното от нея вписване, съответно извършените действия, обусловили съдържанието му. Впрочем, по делото присъства информация - том № 4, л. 97 и сл., получена от ГД „Гранична полиция“ – МВР, за разпределение на служителите на ГКПП- Гюешево по работните места (АРМ) и за началната ротация в дежурната смяна на 22.01.2013 г. Съдът не е коментирал

посочените данни, доколкото не е заявена недопустимост на използването им, и така е пропуснал възможността да постигне далеч по сериозна убедителност на изводите, основани на показанията на З..

В подкрепа на обвинителния извод съдът се е позовал на показанията на свидетеля Д., в които се съдържало косвено доказателство за умисъла, макар те да представляват разказ за действията на подсъдимия по повдигнатото обвинение за извършено от него на 29.12.2012 г. престъпление по чл. 310 от НК, за което е оправдан. Съдът се е въздържал да разясни как съобщените от свидетеля факти са „свързани с обстоятелствата по делото“ - в конкретния случай с разглежданото обвинение по чл. 311 от НК. Не е спорно в теорията и съдебната практика, че за да бъде един факт пряко или косвено доказателство, връзката, която има предвид законът, между факта – доказателство и факта-предмет на доказване, трябва също да бъде доказана. Разсъжденията на съда за идентичност на ситуациите от 29.12.2012 г. и от 22.01.2013 г., тоест сходство в действията на подсъдимия, са недостатъчни в тази насока. Освен това, показанията на свидетеля Д. от досъдебното производство са били приобщени от районния съд на основание чл. 281 от НПК, но само в определени части, изрично възпроизведени в протокола за съдебното заседание, проведено на 17.05.2018 г. Преди да се позовава на споделената от свидетеля конкретна информация, отразена като цитат на стр. 17 от мотивите и възпроизвеждаща изявления на обвиненото лице, съдът е следвало да проследи дали попада в обхвата на приобщените по посочения ред негови показания.

Накрая, за изчерпателност на касационната проверка, настоящият съдебен състав прави и следната констатация : В мотивите на проверяваната присъда съдът е обсъждал представените от защитата съдебни решения, постановени от административния съд, относно наложено на подсъдимия В. наказание по Закона за държавния служител заради допуснато от него нарушение на 22.01.2013 г., изразяващо се в неизпълнение на служебни задължения. Приел е, че при сравняване на разпоредбите от ЗДСл (чл. 89, ал.2, т. 1 и т. 5) и

текста на чл. 311 от НК елементите от фактическия състав на посочените норми са различни и обуславят различен предмет на доказване. С оглед на това е достигнал до извод, че решенията на АССГ и ВАС нямат никаква доказателствена сила в наказателното производство и не обвързват наказателния съд.

Във връзка с тези съображения е необходимо да се посочи, че някои от престъпните посегателства по глава девета от Особената част на НК накърняват и допълнителни категории обществени отношения, каквото е и това по чл. 311 от НК. Освен сигурността на документооборота, те засягат и обществените отношения, свързани с правилното и законосъобразно упражняване на правомощията на длъжностните лица по служба.

Всъщност, по делото остава неизяснено в какъв процесуален аспект са предложени съдебните разсъждения и какво е вложено в разбирането на съда за „доказателствената сила“ на обсъжданите съдебни актове.

В заключение, с оглед на всичко изложено настоящият състав намира, че в обжалвания съдебен акт не е направен прецизен и цялостен анализ и оценка за допустимост, годност и достоверност на доказателствените източници, за да се установи безупречна съдебна дейност, поради което и доводите за допуснато нарушение по чл. 348, ал.1, т. 2 от НПК са основателни. Констатираните нарушения подлежат на отстраняване единствено по реда на чл. 354, ал.3, т. 2 от НПК – чрез връщане на делото за ново разглеждане от въззивния съд. В рамките на повторната процедура по глава двадесет и първа от НПК новият съдебен състав следва да отстрани допуснатите нарушения, обусловили основанията за отмяна на сега атакуваната въззивната присъда. Да извърши качествено и пълноценно проучване на доказателствените материали, след което да направи крайните си заключения – дали обсъдените доказателства позволяват да се изгради фактическа конструкция със степен на убедителност по изискванията на чл. чл. 303, ал.2 от НПК, каква е правната оценка на установените фактите и ако се ангажира отговорността на подсъдимия, какво е дължимото наказание.

Изходът на делото препятства касационната проверка по останалите доводи на касатора – за нарушение на материалния закон и явна несправедливост на наказанието, които следва да получат отговор при новото разглеждане на делото.

Предвид на гореизложеното и на основание чл. 354, ал.3, т. 2 от НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ присъда № 260010/27.05.2021г. на Окръжен съд – Кюстендил, постановена по ВНОХД № 28/2021 г., освен в частта, с която е потвърдено оправдаването на подсъдимия К. К. В. по обвинението по чл. 310, ал.1, пр. 1 във вр. с чл. 308, ал.1 във вр. с чл. 26, ал.1 от НК.

ВРЪЩА ДЕЛОТО за ново разглеждане в отменената част на въззивния съд от друг състав от стадия на съдебното заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ :

ЧЛЕНОВЕ :

1.

2.